

Notat

Dato: 17. oktober 2025

Afdeling:
Natur & Miljø

Sagsbehandler:
Inken Juliane Mueller-Töwe

Sagsnummer:
13.02.01-G01-3-24

Sagsvurdering

Baggrund

Faxe Vandforsyning har ansøgt den 23. april 2025 om at undersøge muligheden for etablering af en ny kildeplads i Nordskoven nord for Haslev. I den forbindelse ønskes der udført op til to prøveboringer (A-boringer) med henblik på indvinding af grundvand til drikkevandsformål.

Formålet med etableringen af de to nye indvindingsboringer er at fordele den samlede vandindvinding på flere boringer – fra fire til seks – og dermed øge forsyningssikkerheden.

Etableringen af de nye boringer vil ikke medføre en øget samlet vandindvinding, bortset fra den periode, hvor der gennemføres prøvepumpning.

Boringerne skal aflaste de to eksisterende byboringer ved Bækvej (DGU nr. 217.639 og DGU nr. 217.377), hvor der er konstateret spor af pesticider i grundvandet.

Begge byboringer har i en årrække været påvirket af pesticidfund, som dog ligger stabilt under grænseværdierne for drikkevandskvalitet.

- DGU nr. 217.639: Fund af N,N-Dimethylsulfamid (seneste analyse: 0,02 µg/l), samt spor af PFOA og klorede opløsningsmidler.
- DGU nr. 217.377: Fund af N,N-Dimethylsulfamid (seneste analyse: 0,033 µg/l).

For at sikre en fremtidig og stabil forsyning til de ca. 5.300 husstande tilknyttet Faxe Vandforsyning, er det nødvendigt at planlægge for en situation, hvor de nuværende boringer ikke længere kan levere vand af tilstrækkelig kvalitet.

Mulig etablering af en ny kildeplads er derfor indskrevet som en del af handlingsplanen i *Vandforsyningsplan 2024–2034 for Faxe Kommune*.

Boringerne

De nye boringerne ønsker placeret på matr.nr. 1a og 1b, Haslev Orned, Haslev, som ejes af K/S Bregentved, Koldinghus Alle 1 B, 4690 Haslev (se figur 1). Der forligger en skriftlig accept fra lodsejeren til at etablere boringerne. Boringerne ønskes etableres i fredskov som kræver at placeringen godkendes fra SGAV.

Boringerne etableres jf. ansøgningen som åbne kalkboringer uden filtersætning og forventes ført til en dybde af maksimalt 40 m under terræn. Boringerne forventes at etableres med en diameter på 16" (= 406 mm) og med et 250 mm forerør (casing).

Før boringerne tages endeligt i brug, etableres der aflåselige råvandsstationer.

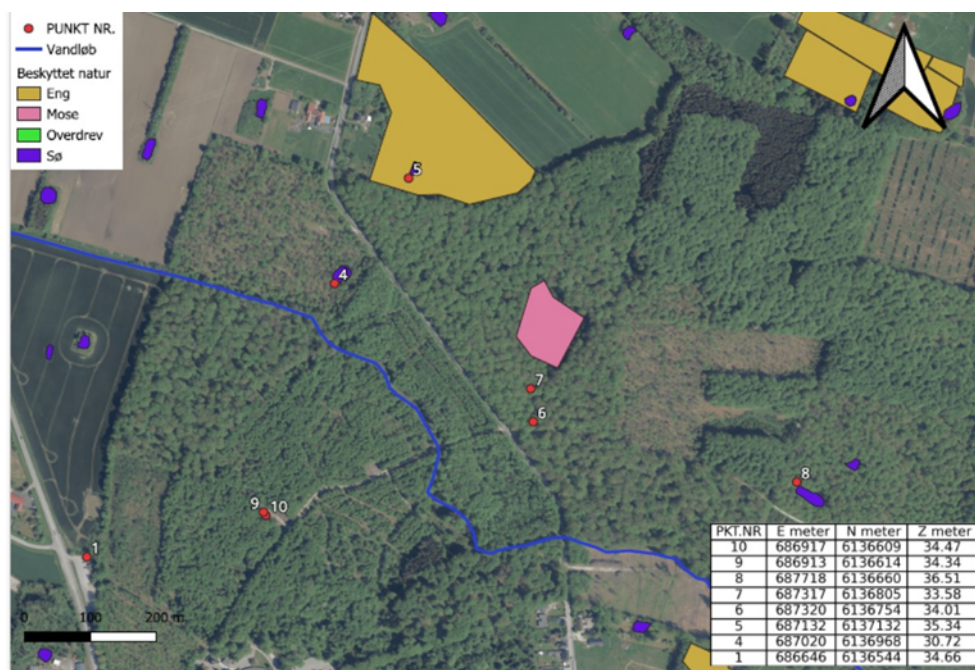
Boringerne skal anvendes til drikkevandsindvinding, og der ønskes en endelig indvindingstilladelse på 500.000 m³/år. Samtidig vil indvindingen fra de to eksisterende "byboringer" blive reduceret med tilsvarende mængde. Der skal indsendes en særskilt ansøgning om den endelige indvindingstilladelse, og boringerne må ikke tages i brug, før tilladelsen er givet.

De planlagte indvindingsboringer ønskes placeret henholdsvis ca. 280 meter og 130 meter fra Ørnedbækken, som er et målsat vandløb.

Der bliver også etableret seks korte monitoringsboringer i området for at indsamle data over det terrænnære grundvandsspejl før og under ren – og prøvepumpning. Data skal bruges for at verificere de fortagende modelberegninger (se modelnotat i ansøgningen) og sikre at eventuelle ændringer i vandspejlet bliver nøje dokumenteret.

Boringsnr	Formål	Lokalitet	Ejer
1	monitoring	Græsareal ved pølsevogn.	Faxe Kommune
4	monitoring	Bregentved Gods	Bregentved Gods
5	monitoring	Terslevej 2 - Ved sø	
6	indvinding	Bregentved Gods	Bregentved Gods
7	monitoring	Bregentved Gods	Bregentved Gods
8	monitoring	Bregentved Gods	Bregentved Gods
9	indvinding	Bregentved Gods	Bregentved Gods
10	monitoring	Bregentved Gods	Bregentved Gods

Figur 1: Ønskede placering af boringerne. Indvindingsboringer er planlagt med placering 9 og 6.

Ren- og prøvepumpning

Der forventes oppumpet 20.000-25.000 m³/år per boring i forbindelse med ren- og prøvepumpningen og der er ansøgt om midlertidigt indvindingstilladelse til det.

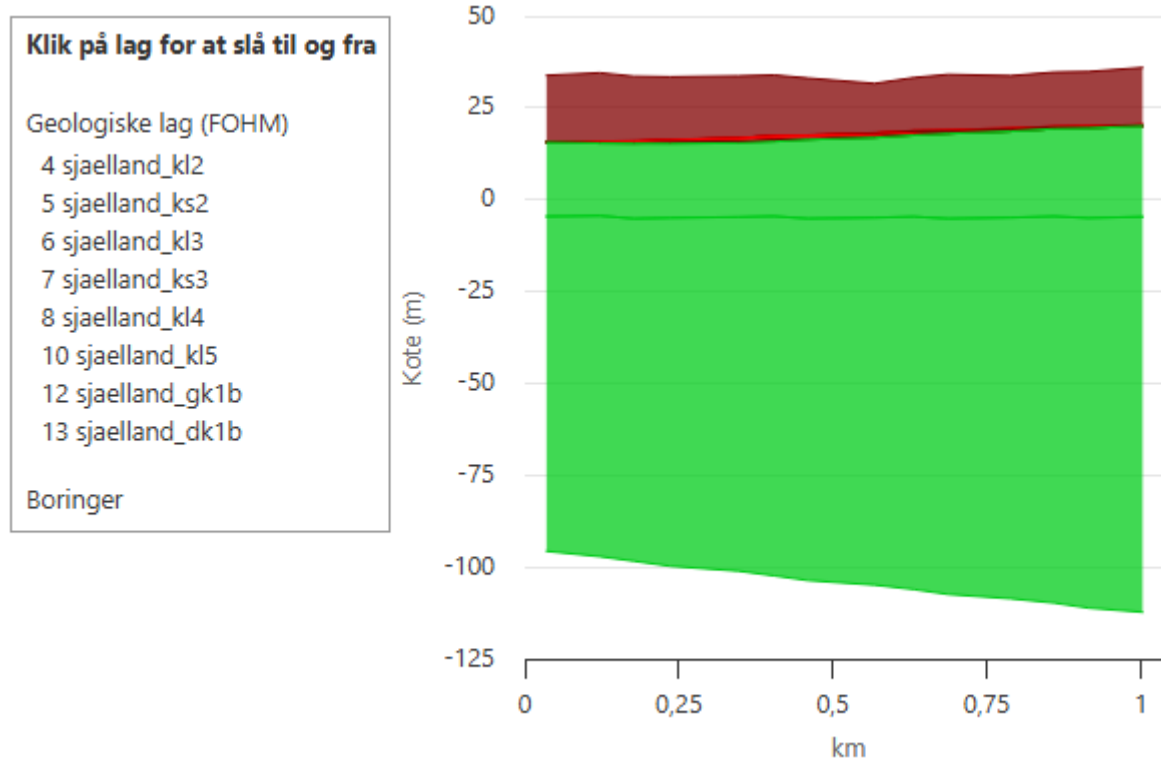
Der søges desuden om tilladelse til at udlede det oppumpede vand fra ren- og prøvepumpningen til Ørnedbækken via skovgrøfter på matr.nr. 1a og 1b, Haslev Ørned, Haslev. Der planlægges iltning og bundfældning inden udledning jf. ansøgningen.

Områdets Geologi

Boringerne skal føres cirka 20 meter ind i kalken hvor toppen forventes at ligge cirka 20 m.u.t. Kalkmagasinet som vises grønt på figur 1 er beskyttet af cirka 15- 20 meter kvartære lerlag, markeret med brun i figur 2.

Området er klassificeret som moderat sårbar primært på grund af den moderate lertykkelse. Dele af matriklerne er udpeget som nitratfølsomme indvindingsområde (NFI), men ikke som indsatsområde (IO), da området er beskyttet mod nitratforurening gennem fredskoven.

Figur 2: Geologisk tværprofil vest til øst i Nordskoven.

Indvindingens påvirkning af det hydrologiske system

NIRAS har for Faxe Vandforsyning foretaget modelberegninger (se modelnotat februar 2025 i ansøgningsmateriale), som viser, at hverken vandløb eller nærliggende naturområder vil blive påvirket af den planlagte prøvepumpning eller den efterfølgende vandindvinding.

På baggrund af de foreliggende beregninger vurderes det, at hverken prøvepumpningen eller den fremtidige indvinding vil medføre negativ påvirkning af nærliggende vådområder.

I forbindelse med prøvepumpningen vil alt oppumpet vand blive udledt via skovgrøfter til Ørnedbækken. Det vurderes, at vandløbets tilstand ikke vil blive forringet som følge af prøvepumpningen eller udledningen af det oppumpede vand. Der ses derfor ikke nogen hindring for, at vandløbets målsætning kan opfyldes, såfremt vilkårene i tilladelsen overholdes.

Indvindingens påvirkning af § 3-områder

Moser

Den mose, der ligger tættest på ønskede placering for boring 34C er ifølge en besigtigelse fra 2016 registreret som rigkær, hvilket er en grundvandsbetinget mose-kær-naturtype som er særligt sårbar overfor sænkninger i grundvandstilstrømning.

Moser findes på steder, hvor grundvandet står så højt, at jorden er vandmættet, men uden at jordoverfladen permanent står under vand. Moser har et naturligt plantedække af urter, buske og træer, der er tilknyttet den høje fugtighed. Begrebet moser er en fællesbetegnelse for en række vådbundsområder med plantesamfund, der har betegnelsen efter vegetationens sammensætning, som for eksempel rørsump eller ellesump, eller vandtilførslen som ved højmoser eller kærmoser. Moser kan være græssede, men er ofte uudnyttede.

Plantelivet i moserne kan variere meget alt efter hvilke type mose, der er tale om. Særligt i moser, som har en tilførsel af grundvand, kan man finde sjældne planter som orkideer, hjertegræs og de kødædende planter soldug og vibefedt. Moser udgør også et vigtigt levested for padder, som bruges de fugtige områder til at yngle i, og mosens tørrere områder til at søge føde og eventuelt overvintre.

Det er ikke tilladt at udføre en tilstandsændring af § 3 beskyttede naturtyper. Det indebærer blandt andet at der ikke må ske gødskning, sprøjtning og omlægning. Forbuddet gælder uanset om gødskning, sprøjtning og omlægning har været en del af den hidtidige lovlige drift¹.

Søer og vandhuller

Der ligger en del beskyttede søer i boligområderne og på markerne i en afstand mellem cirka 300 til 500 m fra de ønskede boringsplaceringer.

De beskyttede søer og vandhuller omfatter både de naturligt forekommende søer samt søer og vandhuller der delvist er opstået ved eller er påvirket af menneskelig indsats. Menneskeskabte søer kan f.eks. være gadekær, møllesøer og ældre opstemningsanlæg samt færdigt udgravede grus-, ler-, tørve- og mergelgrave, bevandingshuller, fiskesøer, visse typer regnvandsbassiner, branddamme og andedamme m.v.

Det der bestemmer om en sø eller et vandhul er beskyttet er hvorvidt det lever op til størrelseskravet på 100 m², samtidig med at der har udviklet sig et karakteristisk plante- og dyreliv i tilknytning til søen. Til de beskyttede søer indgår både udstrækningen af den sammenhængende åbne vandflade, det tilstødende vådområde med en vegetation bestående af vand- og sumpplanter eller tilstødende områder, der er uden landvegetation på grund af temporær vanddækning, dvs. temporært udtørret søbund.

Søer udgør et vigtigt levested for smådyr, insekter og fisk, men tiltrækker også en lang række fugl, der raster ved vandhullerne og finder føde. Søer og vandhuller giver også levested for padder, som er afhængige af vandhullerne til fødesøgning og til at yngle.

Det er ikke tilladt at udføre en tilstandsændring af § 3 beskyttede naturtyper. Det indebærer blandt andet at der ikke må nydræning, opfyldning eller tilplantning omkring søen.

Vandløb

Det § 3-beskyttede vandløb, Orned Bæk løber mellem de to ønskede placeringer for borerne. I anlægsfasen skal der udledes ren- og prøvepumpningsvand via skovgrøfterne til Orned Bæk.

¹ Ifølge § 4 i naturbeskyttelsesloven.

Det vurderes, at der ikke vil være en negativ påvirkning af den terrænnære grundvandsstand eller overfladevand fra indvindingen. Med henvisning til afsnittet ”indvindingens påvirkning af det hydrologiske system” vurderes derfor, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af §3 naturområder.

Bilag IV arter

Bilag IV i habitatdirektivet indeholder en liste over beskyttelseskrævende dyre- og plantearter, som EU's medlemslande er forpligtet til at beskytte. Disse arter er beskyttet både indenfor og udenfor Natura 2000-områderne. For bilag IV-arter skal det sikres, at det ansøgte projekt ikke forsætligt forstyrrer bilag IV-arter i deres naturlige udbredelsesområde eller beskadiger eller ødelægger arternes yngle- og rasteområder.

Stor vandsalamander

Der er på Arter.dk registreret stor vandsalamander i et vandhul ca. 430 m fra ønskede placering for boring 34C og 930 m fra ønskede placering for boring 34E i 2022.

Stor vandsalamander befinder sig på land en stor del af året. Her findes den især i haver og skove hvor den kan finde føde samt egnede frostfri steder den kan overvintrer. Den er mest aktiv om natten og om dagen gemmer den sig i huller i jorden, i brønde eller under grene og lignende. De voksne individer bevæger sig sjældent over 250 meter væk fra yngledammen. Ikke-kønsmodne individer kan dog opsøge nye vandhuller mere end 1 kilometer væk fra et ynglevandhul for at fouragere.

Arten kommer frem fra deres dvale i foråret cirka marts-april hvorefter den vandrer ned til vandhullerne. Den foretrækker vandhuller som er solbeskinnede, har rent vand og en god undervandsvegetation og gerne i nærheden af skov. De kan dog også findes i vandhuller midt ude på dyrkede marker. Vandhullerne er oftest mellem 50 m² og 250 m², men kan være over 1 hektar store. Man vil sjældent finde stor vandsalamander i vandhuller, som har surt vand eller hvis der er fisk i vandhullet, da disse spiser salamanderens æg og unger.

Salamanderne opholder sig i vandhullerne indtil slutningen af sommeren hvor parringen slutter. I sensommeren forlader de voksne individer vandhullet for at finde et passende overvintringssted.

De største trusler for salamanderne er udsætning af fisk samt opfyld og dræning af deres vandhuller. Derudover er tilgroning og overskygning også med til at forringe deres levesteder.

Flagermus

Flagermus er vidt udbredt i Faxe Kommune, hvor de primært er tilknyttet de gamle godsejerskove i kommunen. Derudover lever flere arter af flagermus i gamle bygninger. Flagermus fouragerer primært langs landskabelige ledelinjer såsom skovbryn, vandløb og læhegn.

Der er registreret flagermus flere steder i området af Nordskov i 2021 og 2022.

Det vurderes, at der ikke vil være en negativ påvirkning af den terrænnære grundvandsstand eller overfladevand fra indvindingen. Med henvisning til afsnittet ”indvindingens påvirkning af det hydrologiske system” vurderes derfor, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af naturområder eller beskyttede arter heraf stor vandsalamander.

Det vurderes yderligere, at projektet ikke vil påvirke flagermusene, da der ikke fældes træer, og eventuelle lys- og støjpåvirkninger vil være begrænsede til anlægsfasen og af kortvarig karakter. Områdets økologiske funktionalitet for flagermus forventes derfor ikke at blive forringet.

Indvindingens påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder

Det fremgår af habitatbekendtgørelsen², at der for alle planer og projekter skal foretages en vurdering af, hvorvidt den påtænkte plan eller projekt kan påvirke et Natura 2000-områdes bevaringsmålsætninger væsentligt. Dette gælder også for projekter, der finder sted udenfor Natura 2000-områder, men som kan have en påvirkning ind i Natura 2000-området.

Det nærmeste Natura 2000-område nr. 161 "Søer ved Bregentved og Gisselfeld" er beliggende cirka 3800 m sydøst fra projektområdet.

Området er særligt blevet udpeget som fuglebeskyttelsesområde for, at beskytte de ynglende rørhøge i områdets søer. Derudover er to af søerne, Sø Torup Sø og Ulse Sø, desuden udpeget som habitatområde for naturtypen kransnålealge-sø. Rørhøge yngler i områdets vådområder hvor der findes veludviklede rørskove. Derudover benytter de sig af de dyrkede marker, enge og græsarealer til at fouragerer.

Der vurderes, at projektet ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, vil medføre en væsentlig påvirkning af naturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget på grund af projektets meget lokale påvirkning og den store afstand til det nærmeste Natura 2000-område.

Indvindingens påvirkning af andre boringer

Der vurderes ikke at være en merpåvirkning af boringerne i området, da den samlede indvindingsmængde for Faxe Vandforsyning forbliver uændret og blot omlægges. Faxe Vandforsynings eksisterende fire boringer er placeret henholdsvis ca. 2–3 km øst-sydøst og 1–1,5 km syd-sydvest for byboringerne ved Bækvej (DGU nr. 217.639 og DGU nr. 217.377). Ifølge modelnotatet fra NIRAS (februar 2025) viser modelberegningerne, at sænkningen af grundvandsstanden i kalken er begrænset. Der simuleres sænkninger på op til 1 meter tæt ved boringerne, mens sænkningen er under ca. 25 cm i en afstand af ca. 1.000 meter. Det skal bemærkes, at omlægningen medfører en flytning af indvindingen fra de gamle byboringer til nye boringer, hvilket resulterer i en stigning i vandspejlet omkring de gamle boringer (negative sænkninger).

Inden for en radius af 1 km fra de ønskede boringsplaceringer er der registreret seks private vandindvindingsboringer. Bortset fra én anvendes disse ikke til drikkevandsforsyning. Den nærmeste boring, som ligger ca. 400 meter sydvest for boring 9, benyttes til havevanding og lignende. I en afstand af ca. 1 km i sydvestlig retning findes en privat drikkevandsforsyning. Den mulige påvirkning af disse boringer vurderes som ubetydelig.

Fredede områder

Boringerne placeres i fredskov.

Forureningskilder

De to planlagte boringer ønskes placeret i fredskovsområdet. Begge placeringer ligger i god afstand fra kendte forureningskilder

² Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Begge borer er placeret mere end 300 meter fra nærmeste ejendom, der er kortlagt som forurenet efter jordforureningsloven (V1 eller V2). Den nærmeste V1-kortlagte forurening ligger over 500 meter mod syd i byområdet. Den nærmeste V2-kortlagte ejendom ligger cirka 400 meter sydvest for den planlagte boring. Der er tale om en mindre, lokal olieforurening, som vurderes ikke at have betydning for grundvandsindvindingen i kalkmagasinet.

Der er mere end 300 meter til nærmeste kendte nedsivningsanlæg.

Plangrundlag

Vandforsyningsplanen

Den gældende vandforsyningsplan for Faxe Kommune er "Vandforsyningsplan 2024-2034". Denne tilladelse vurderes at være i overensstemmelse med den gældende vandforsyningsplan.

Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Faxe Kommune

Indsatsplanen forventes godkendt i byrådet i oktober 2025.

Denne tilladelse vurderes at vil være i overensstemmelse med indsatsplanen.

Planen for råstofindvinding

Råstofplan 2020 er den gældende råstofplan for Region Sjælland.

Denne tilladelse vurderes at være i overensstemmelse med den gældende råstofplan.

Vandplanen

Den gældende vandplan er "Vandområdeplaner 20121-2027" som er

udarbejdet af Miljø- og Fødevareministeriet. Faxe Kommune hører under

Vandområdedistrikt Sjælland, hovedvandopland DK2.5 Smålandsfarvandet

Denne tilladelse vurderes at være i overensstemmelse med den gældende vandområdeplan.

Miljøvurdering

VVM-screeningen og afgørelsen om ikke-VVM-pligt har været i 2 ugers partshøring hos forsyningen og lodsejeren. Kommunen har ikke modtaget bemærkninger inden for tidsfristen.

Afgørelsen om ikke-VVM-pligt inkl. screeningsskema er offentliggjort den 20. oktober 2025 på Faxe Kommunes hjemmeside